

Stanisław Koziej

**SYSTEM
OBRONNY PAŃSTW**

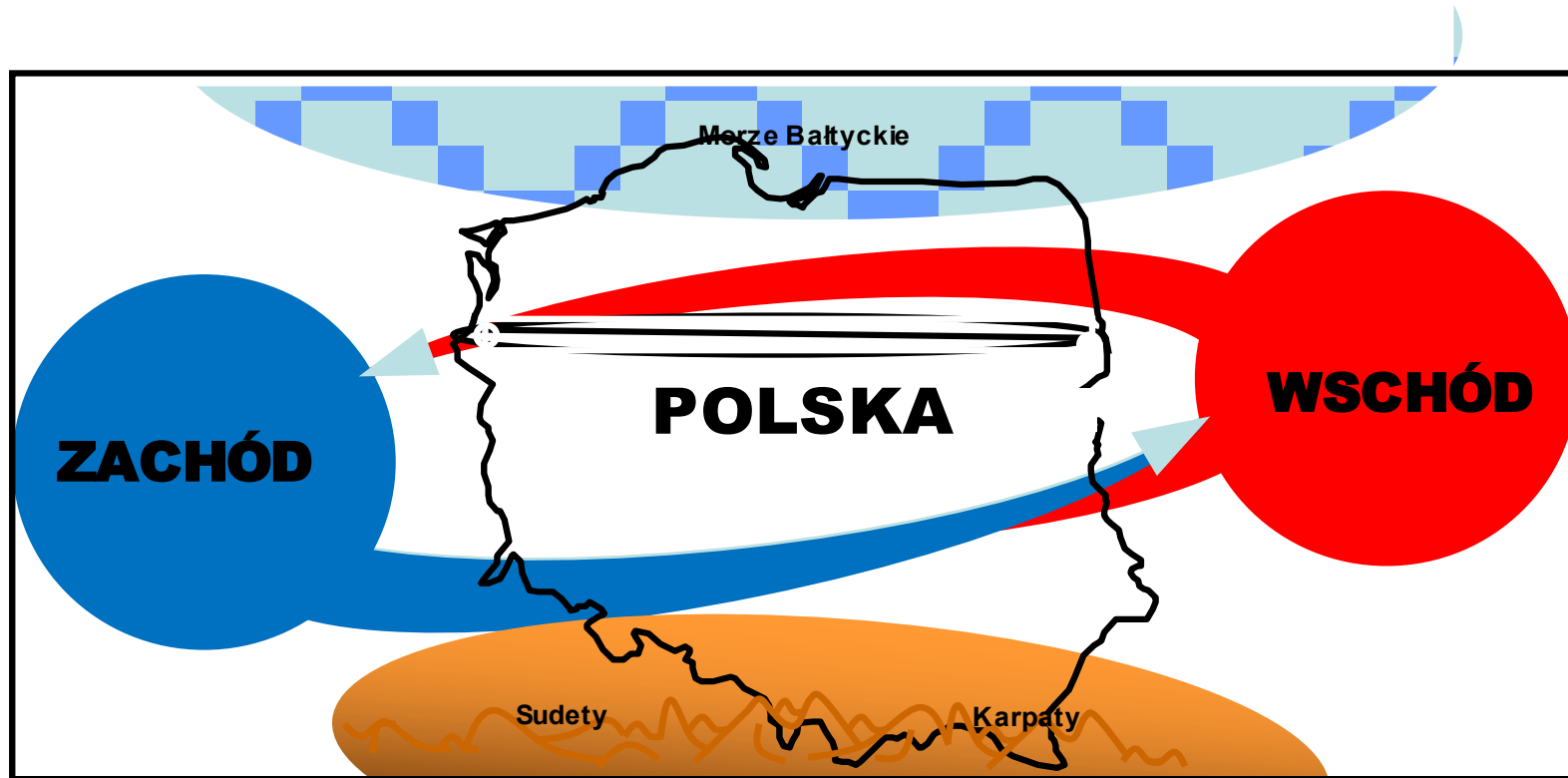
Procedura (cykl) budowania strategii

Seneka: Żeglarzu pamiętaj, że jeśli nie wiesz, do którego portu zmierzasz, wiatry pomyślne nigdy nie będą ci wiały

- 1. IDENTYFIKACJA INTERESÓW I CELÓW STRATEGICZNYCH**
(kim jestem, czego chcę: do którego portu chcę płynąć?)
- 2. OCENA WARUNKÓW (ŚRODOWISKA) BEZPIECZEŃSTWA** **(co mi przeszkadza, a co pomaga w osiągnięciu interesów i celów strategicznych: które wiatry są mi przeciwne, a które pomyślne?)**
- 3. SFORMUŁOWANIE STRATEGII OPERACYJNEJ** **(określenie koncepcji działania: jak płynąć, aby wykorzystać maksymalnie wiatry pomyślne, a minimalizować przeciwnie?)**
- 4. SFORMUŁOWANIE STRATEGII PREPARACYJNEJ** **(nakreślenie ram strategicznych programu przygotowania sił i środków potrzebnych do realizacji strategii operacyjnej: jaki okręt i załoga są potrzebne do wykonania rejsu i jak je do tego przygotować?)**

**POLSKA
JAKO
STRATEGICZNY
PODMIOT
BEZPIECZEŃSYWA**

Geostrategiczne położenie Polski

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów – mocarstwo, względna swoboda strategiczna**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej, potem naród bez państwa**
- **Polska międzywojenna – równy dystans między Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**
- **Konieczność adaptacji do zmieniających się warunków bezpieczeństwa**

Potencjał strategiczny obecnej Polski

- **System ustrojowy: Konstytucja**
 - **Podział władzy wykonawczej** – osłabienie sprawności kierowania, astrategiczność elit politycznych (-)
 - **Demokratyczne państwo prawne** – słabości (-+)
- **Potencjał społeczno-gospodarczy**
 - **Tożsamość historyczna: jedność i podziały** (-+)
 - **Kondycja gospodarki** (+)
 - **Problemy demograficzne** (-)
- **Pozycja i rola międzynarodowa:**
 - **Jako członek NATO/UE** (**budżet obronny(+), lider wschodniej flanki(?), stosunki z USA (+-), hub wsparcia Ukrainy (+)**)

METODY DEFINIOWANIA INTERESÓW NARODOWYCH

Można wyróżnić trzy generalne metody identyfikacji interesów narodowych w dziedzinie bezpieczeństwa:

a) metodę agregacyjną, czyli syntezę konieczności, ambicji i możliwości wynikających z diagnozy państwa jako strategicznego podmiotu bezpieczeństwa,

b) metodę dezagregacyjną, czyli analizę z punktu widzenia bezpieczeństwa najbardziej generalnych interesów narodu (państwa) ujętych w Konstytucji (tzw. interesów konstytucyjnych),

c) metodę integracyjną – czyli integrację wniosków z obydwu metod.

OKREŚLANIE INTERESÓW NARODOWYCH W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA

Analiza KONSTYTUCJI

art.. 5. Rzeczpospolita Polska:

- strzeże **niepodległości i nienaruszalności** swojego terytorium
- zapewnia **wolności i prawa człowieka obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**,
- strzeże **dziedzictwa narodowego**
- oraz zapewnia **ochronę środowiska**, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Konstytucyjne
interesy
bezpieczeństwa

Integracja wniosków konstytucyjnych i strategicznych

Zintegrowane
*(konstytucyjno-
strategiczne)*
interesy
bezpieczeństwa
narodowego RP

Strategiczna diagnoza państwa

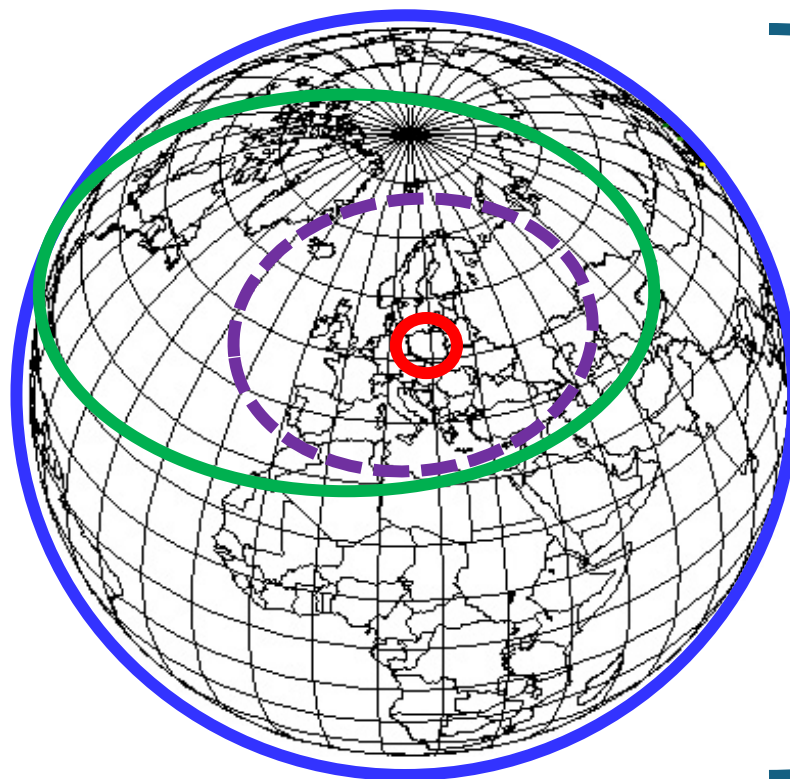
- Tożsamość narodowa
- Miejsce Polski w systemie międzynarodowym
- Potencjał strategiczny (system bezpieczeństwa narodowego)
- Ambicje polityczno-strategiczne

Strategiczne
interesy
bezpieczeństwa

**STRATEGICZNE
ŚRODOWISKO
(WARUNKI)
OBRONNOŚCI
POLSKI**

Wymiary środowiska bezpieczeństwa Polski

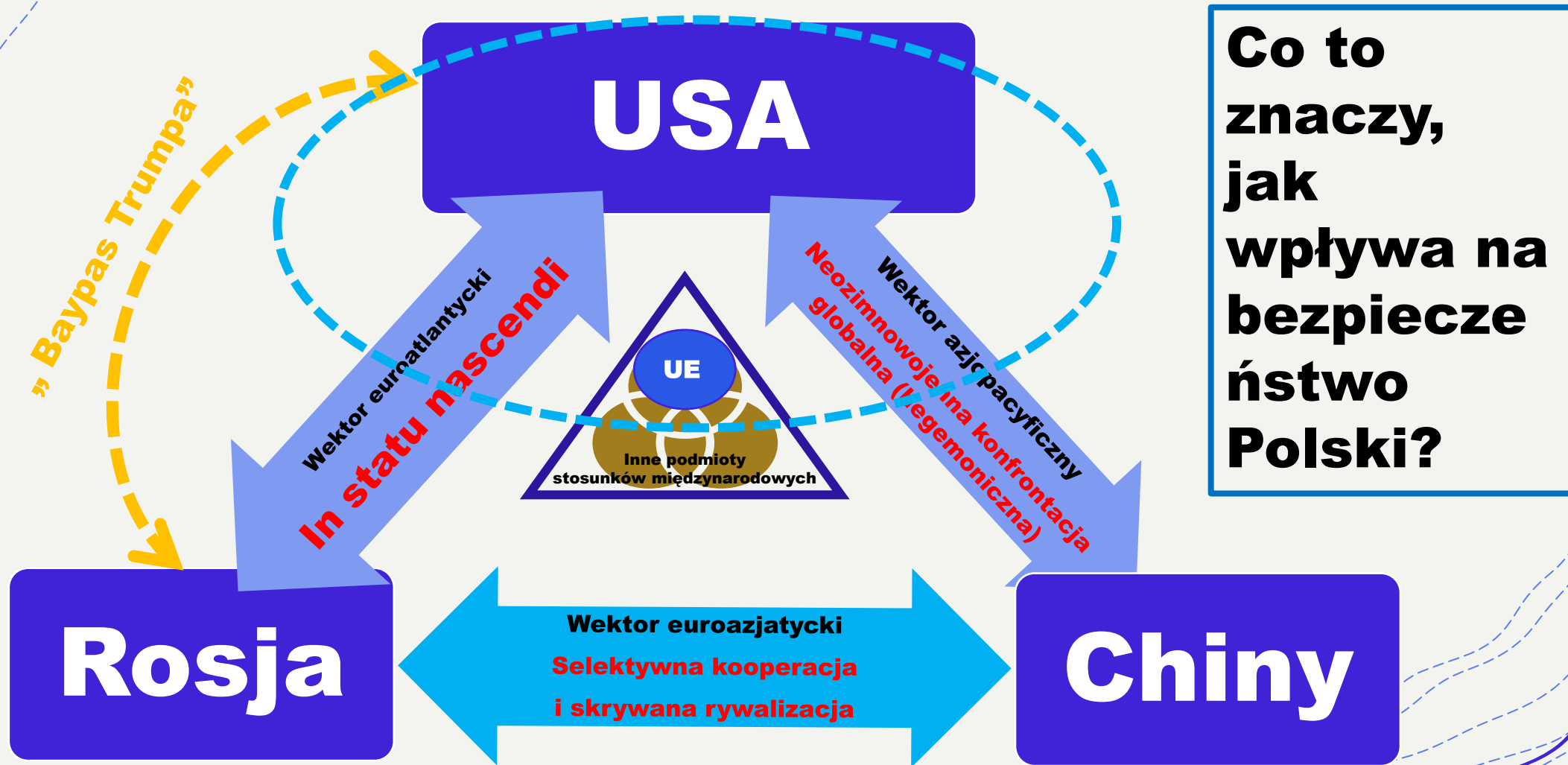
- **Globalne**
- **Regionalne:**
Euroatlantyckie
(w tym europejskie):
bezpośredni
nadsystem
środowiska
bezpieczeństwa
narodowego RP
- **Krajowe**

UWAGA!
Wnioski dla
bezpieczeństwa
Polski (zagrożenia**,**
wyzwania, ryzyka,
szanse):

- **Scenariusze,**
poziomy,
- **rodzaje**
zagrożeń

GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ

Możliwe scenariusze rywalizacji USA-Chiny

Konfrontacyjny (raczej nieunikniony)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna, ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń, incydenty militarne, proxy wars...)

Wojna incydentalna: ograniczony konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny, intencjonalna, sprowokowana lub ...niechciana wojna; Morze Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca się wykluczyć jako przypadkowa lub po nieudanej deeskalacji...)

Sytuacja nierozstrzygalna przez dekady, jak pierwsza zimna wojna w XX wieku

Sytuacja ryzykowna. Obie Strony mają szanse na zyski, ale obie ryzykują stratami, a nawet katastrofą eskalacyjną

Sytuacja katastrofalna. Obie strony przegrywają

Kooperacyjny (mało realny)

Wnioski dla nas:
NATO?
UE?
Polska?

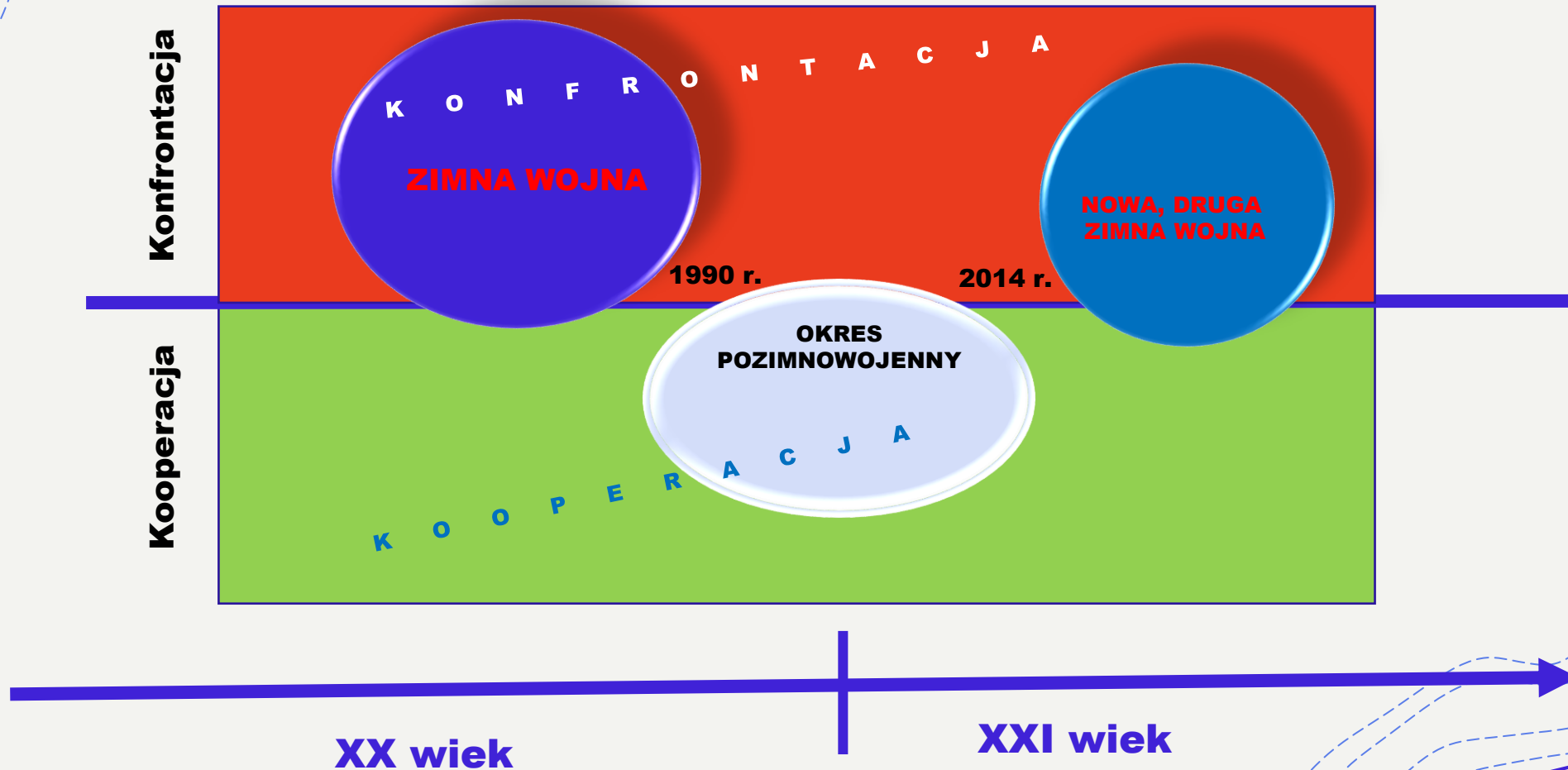
Szanse i ryzyka
USA i Chin

Rosja-Chiny

- **Nie zrównoważone partnerstwo**
- **Wspólne cele – przeciw USA**
- **Rozbieżności interesów: eksploatacyjna polityka Chin wobec Rosji**
- **Kontekst wojny w Ukrainie:**
 - **zacieśnianie współpracy,**
 - **Ukraina – Tajwan jako analogia?,**
 - **zwycięstwo Rosji w Ukrainie jako wsparcie polityki Chin,**
 - **obawa Chin przed porozumieniem USA-Rosja w sprawie Ukrainy**
- **Formy współpracy: zbrojeniowa (zakupy, licencje), wspólne ćwiczenia, szkolenia kadr, kontakty polityczne**

Rosja – Zachód

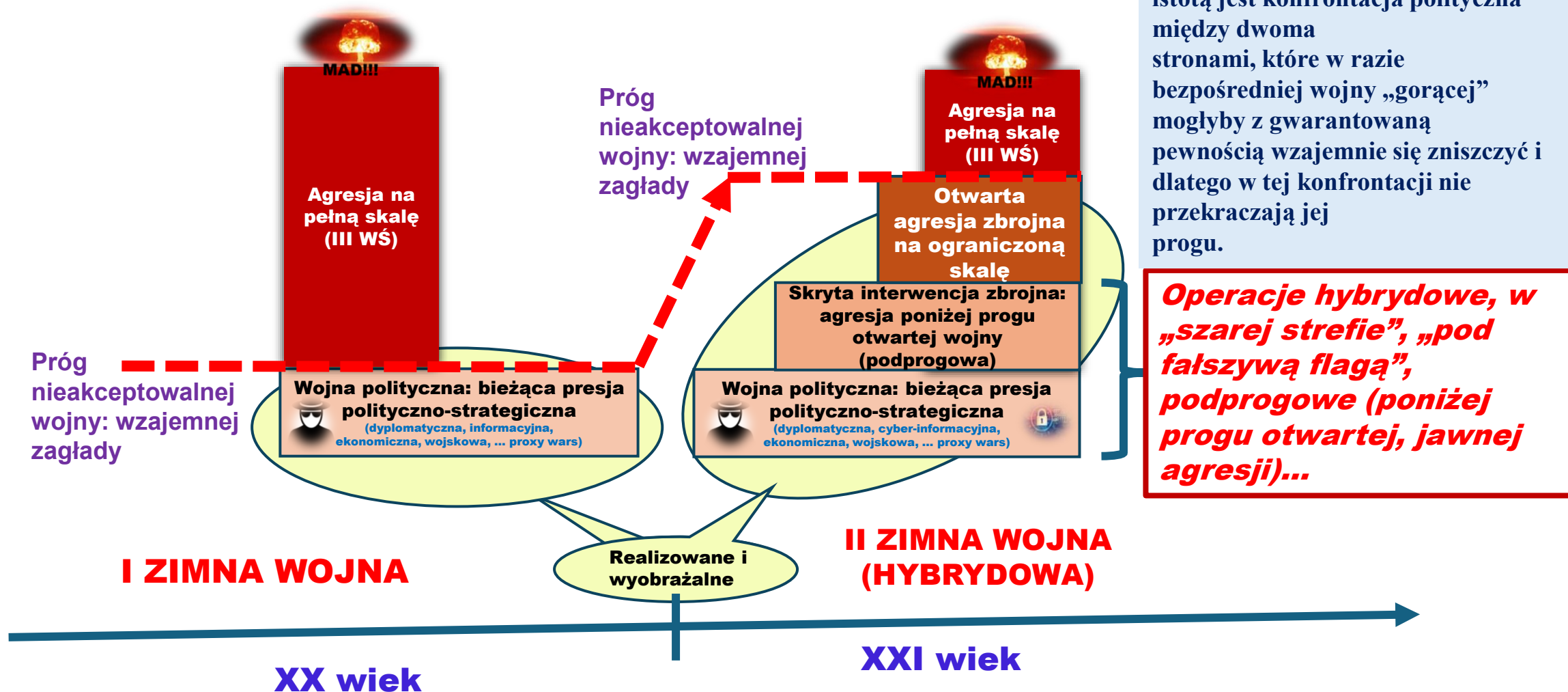
Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do ...
nowej (drugiej) zimnej wojny i... **koncertu mocarstw????**

Działania (wojna, konflikt, agresja...) hybrydowe. Co to znaczy?

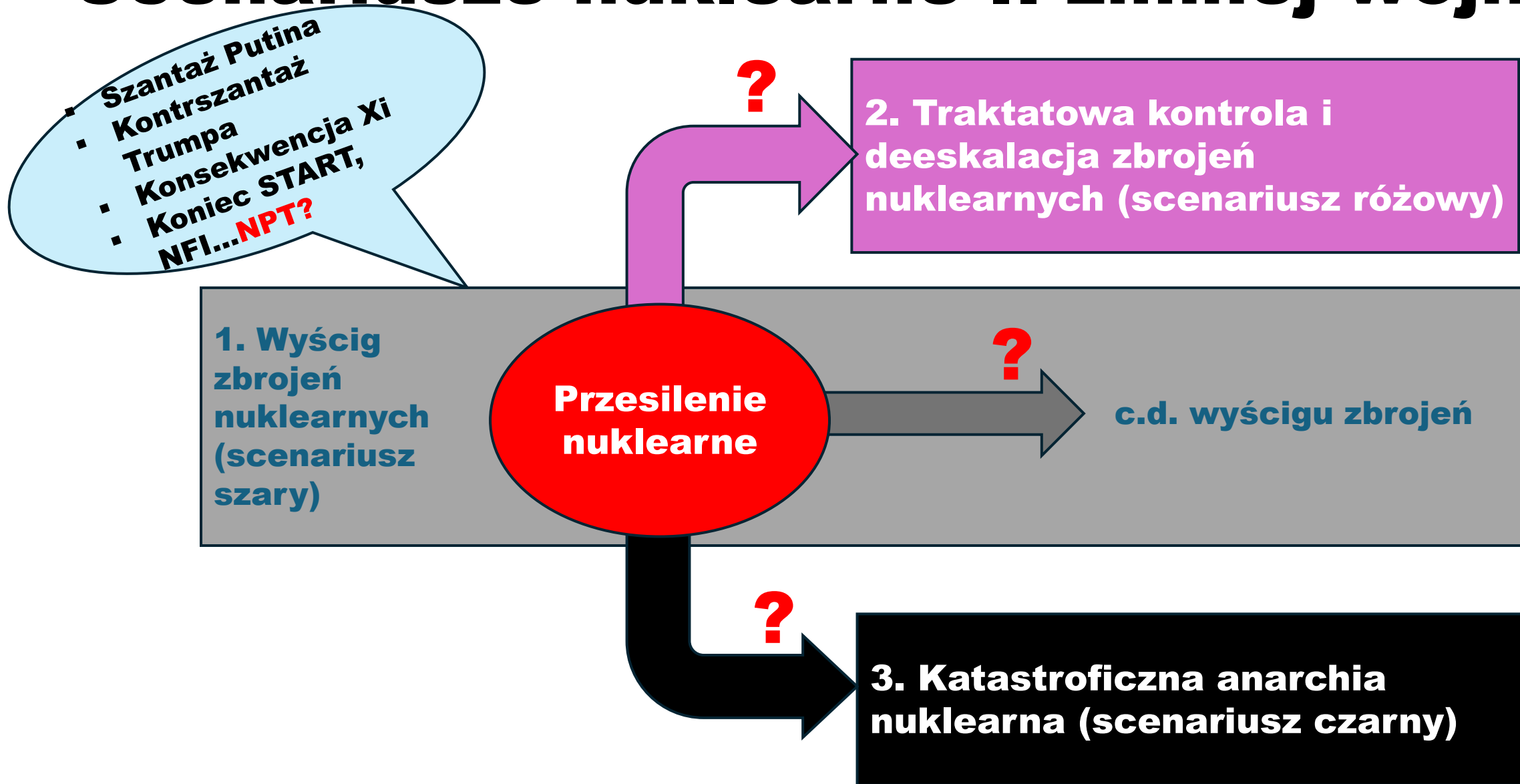
Działania (operacje) hybrydowe to skryte, kamuflowane, maskowane (pod fałszywą flagą) użycie wszelkich i bardzo różnorodnych środków przemocy (militarnych i niemilitarnych, tradycyjnych i niekonwencjonalnych) przeciwko drugiej stronie w taki sposób, aby nie przekroczyć progu otwartej, jawnej agresji zbrojnej. Dlatego często też nazywane są działaniami podprogowymi lub działaniami w szarej strefie (między pokojem a wojną). Przykładem najnowszym są tzw. „zielone ludziki” wykorzystywane przez Rosję w opanowaniu Krymu lub teraz u nas, w Polsce, „szare ludziki” czyli miejscowi kryminaliści wynajmowani do przeprowadzania aktów szpiegostwa i sabotażu.

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

Scenariusze nuklearne II zimnej wojny

Wojna rosyjsko-ukraińska: geneza i cele Rosji

- **Putin: rewizja ładu pozimnowojennego**
 - **imperialne ambicje Rosji (Monachium 2007)**
 - **poradziecka strefa wpływów (Białoruś, Gruzja 2008, Ukraina 2014 – Krym/Donbas)**
- **Nowa, II zimna wojna z Zachodem**
 - **żądania „gwarancji bezpieczeństwa” od USA i NATO (2021 r.) jako próba polityczno-dyplomatycznego zdobycia strefy wpływów z czasów ZSRR**
 - **inwazja na Ukrainę (2022) jako próba siłowej realizacji powyższego planu poprzez wojnę prewencyjną przeciwko wejściu Ukrainy do NATO i jej dołączeniu do Zachodu**
 - **Zachód punktem odniesienia i celem – Ukraina środkiem i drogą do celu (rosyjska proxy war przeciwko Zachodowi: **i vice versa**)**

Wojna rosyjsko-ukraińska: przebieg

- **Początkowy okres wojny**
 - Błędna koncepcja wojny interwencyjnej, w tym „kordonowa ofensywa”
 - Wola oporu narodu ukraińskiego (prezydent Zeleński); dobra koncepcja i przygotowanie armii ukraińskiej (obrona manewrowa, miasta, działania nieregularne); **wsparcie Zachodu!**
- **Faza główna**
 - Wojna totalna, zbrodnicza (ataki na miasta, zbrodnie, wywózki...)
 - Ukraińska kontrofensywa charkowska i rosyjski odwrót chersoński
 - Nieudana kontrofensywa ukraińska w 2023 roku i wojna pozycyjna
- **Czas przesilenia**
 - Dylemat wsparcia Zachodu (zmęczenie polityczne, skutki rosyjskiego szantażu, **doktryna D. Trumpa**)
 - Wojna na wyczerpanie: pojedynek logistyki strategicznej, rola dronów, broni precyzyjnej i działań cyber-elektronicznych
 - **Szanse negocjacji – rozejm czasowy, traktat pokojowy, gwarancje: członkostwo w NATO, międzynarodowy kontyngent rozjemczy, „europejski Izrael”?**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej

- Porażka pozimnowojennej **doktryny odstraszania** i powstrzymywania Rosji - jako następstwo słabej reakcji na agresję na Gruzję w 2008r. i Ukrainę w 2014r.
- Odrzucenie **rosyjskich propozycji/żądań** tzw. „gwarancji bezpieczeństwa” z końca 2021 r.: **początek zwrotu**
- **Ewolucyjna reakcja** na agresję: wzmocnienie wschodniej flanki, wsparcie dla Ukrainy (pokonywanie barier ograniczeń), sankcje na Rosję
- **Rozbieżności co do członkostwa Ukrainy w UE i NATO**
- Problem **gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy** po zakończeniu/przerwaniu wojny („koalicja chętnych”)

Scenariusze rosyjskich zagrożeń

- Przyszłe zagrożenia Europy **zależą głównie od wyników wojny Ukrainie**. Scenariusze:
 - **Zwycięstwo Rosji** i gwałtowne narastanie zagrożeń militarnych (**czarny** scenariusz):
 - Rosja od Bałtyku do Karpat, plus część potencjału Ukrainy, Przesmyk Suwalski, doktryna **deeskalacji nuklearnej** TBJ
 - **Powstrzymanie Rosji** i względne zwycięstwo Ukrainy, w tym **Ukraina w NATO** – mniejsze prawdopodobieństwo i **oddalenie się w czasie** rosyjskich zagrożeń dla państw NATO (**różowy** scenariusz)
 - **Permanentna wojna** z falującymi nasileniami i ciągła **presja hybrydowa** oraz **ryzyko eskalacji** (**szary** scenariusz)

Dylemat negocjacji ukraińskich

Problem DONBASU Problem GWARANCJI BEZPIECZEŃSTWA	Donbas pozostaje ukraiński, cały front zamrożony na obecnej linii	Donbas uzyskuje Rosja, pozostały front zamrożony na obecnej linii
Silne gwarancje bezpieczeństwa dla Ukrainy (wojska państw NATO w Ukrainie, wsparcie USA....)	A) + + Pyrrusowa obrona Ukrainy, porażka Rosji. Dla Polski: 👍	B) + - Szansa na dłuższy rozejm kosztem Ukrainy, pokój za terytorium
Słabe gwarancje bezpieczeństwa („papierowe”)	C) - + Sytuacja bez zmian, krótka przerwa w wojnie	D) - - Zwycięstwo Rosji, klęska Ukrainy. Dla Polski: 👎

Ryzyka krajowe

- **Spółeczna podatność na manipulacje (rosyjska dezinformacja)**
- **Skłonność do podziałów wewnętrznych**
- **Brak strategicznego (długodystansowego) podejścia elit politycznych do kierowania państwem (dominacja perspektywy kadencyjnej)**
- **Luka technologiczna, uzależnienie od jednego dostawcy broni (USA)**
- **Problemy demograficzne**

Synteza: poziomy zagrożenie bezpieczeństwa Polski w warunkach II zimnej wojny

- **I poziom: bieżąca presja/konfrontacja polityczno-strategiczna** w ramach II zimnej wojny Rosji z Zachodem) – **trwa od 2007 r., a praktycznie od 2014 r.**
- **II poziom: agresja hybrydowa (podprogowa, w szarej strefie: skryta, zakamufLOWwana, pod fałszywą flagą interwencja zbrojna i niezbrojna: np. dezinformacja, cyberoperacje, „szare ludziki”...)** – **trwa od 2022 r.**
- **III poziom: ograniczona agresja zbrojna** (pod parasolem szantażu taktyczną bronią atomową, najbardziej zagrożony region Przesmyku Suwalskiego) – **realna w razie zwycięstwa Rosji w wojnie z Ukrainą**
- **IV poziom: wojna na pełną skalę (totalna)** między Rosją a Zachodem – **mało prawdopodobna**

KONCEPCJA STRATEGICZNA

(strategia operacyjna i preparacyjna)

**Uwaga: brak jej w obecnej
Strategii Bezpieczeństwa
Narodowego**

STRATEGIA OPERACYJNA

**(zadania strategiczne
systemu obronności)**

Punkt wyjścia planowania strategii operacyjnej: SCENARIUSZE polityczno-strategiczne

- **Bazowe/operacyjne – do podstawowego planowania operacyjnego:**
 - kontynuacja agresji hybrydowej
 - wojna ograniczona (konwencjonalna, **poniżej progu wojny nuklearnej**, ograniczone cele polityczno-terytorialne, np. **Przesmyk Suwalski**)
- **Pozostałe/ewentualnościowe – do planowania ewentualnościowego:**
 - wojna totalna/nuklearna Rosji z Zachodem (**odstraszanie!!!!**)
 - „czarny łabędź” - **???**

Strategia kształtowania zewnętrznych filarów bezpieczeństwa

Aktywny udział w kształtowaniu NATO i UE zgodnie z polskimi interesami bezpieczeństwa:

- **OPCJA PODSTAWOWA:** Wzmacnianie NATO w jego podstawowej funkcji odstraszania i kolektywnej obrony, w tym przeciwhybrydowej, w warunkach II zimnej wojny (**NS i doktryna obrony uprzedzającej?**)
- **OPCJA EWENTUALNOŚCIOWA:** militaryzacja UE (**przejęcie zdolności operacyjnych NATO?**)
- **OPCJA OSTATECZNA:** nowy traktat bezpieczeństwa europejskiego (**na bazie „koalicji chętnych”**)

Redukowanie ryzyk dla NATO: „europeizacja”

- **Potrzeba wzmocnienia wiarygodności NATO w warunkach hybrydowej zimnej wojny, zwłaszcza w zakresie odstraszania**
- **Konieczność „europeizacji” NATO – materialna (nakłady, armie, przemysł) i operacyjna (zdolności do samodzielnego, bez szerokiego udziału USA, prowadzenia operacji)**
- **Reorganizacja (europeizacja) dowództw operacyjnych sojuszu?**
- **Transformacja w uzgodnieniu z USA (zagwarantowanie przez USA czasu potrzebnego na jej przeprowadzenie)**
- **Relacje NATO/UE – user/provider**

Militaryzacja UE: opcja alternatywna

- **W razie braku szans na uratowanie NATO, należy dążyć do wykorzystania w pełnowymiarowej roli obronnej UE przez jej **militaryzację**, organizując **Europejską Unię Obronną (EUO/EDU)****
- **Budowanie EUO/EDU według modelu NATO: armie narodowe (**nie armia europejska!**), wspólne dowództwa (przejęcie europejskiego „spadku” po NATO)**
- **Wzmocniona współpraca obronna jako polityczno-prawna ścieżka do EUO/EDU?**

Ostateczna opcja europejska:

nowy traktat obronny

- Gdyby nie udało się ani uratować NATO, ani uzyskać zgody w UE co do budowy EUO/EDU, to Europa stanęłaby przed koniecznością zawarcia przez zainteresowane tym państwa nowego europejskiego traktatu bezpieczeństwa
- W jego rezultacie mogłaby powstać analogiczna do dotychczasowego NATO European Treaty Organization (ETO)
- Jej załączkiem praktycznym mogłaby być np. „koalicja chętnych” na rzecz gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy
- Przejęcie europejskiego „spadku” po NATO

RODZAJE NARODOWYCH DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH (1)

1. Pogotowie (czujność, ubezpieczenie) strategiczne

- a) Współpraca sojusznicza i partnerstwa
(**odstraszanie sojusznicze!**)
- b) Redukowanie ryzyk i podejmowanie wyzwań politycznych (**doktryna D.Trumpa!**): NATO („europeizacja”?) – UE (EUO?) – może... ETO??
- c) Aktywność wywiadu i kontrwywiadu
(**przeciwwzaskoczenie!**)
- d) Przygotowania obronne (doskonalenie i **sygnalizacja** własnych zdolności i gotowości do adekwatnego [**uprzedzającego?**] reagowania)

RODZAJE NARODOWYCH DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH (2)

2. Reagowanie kryzysowe (polityczno-militarne i cywilne) i obrona przeciwhybrydowa

- a) Międzynarodowe (dyplomacja, sankcje, udział w misjach i operacjach, wsparcie partnerów w kryzysie, manewry sojusznicze...)
- b) Odporność strategiczna społeczeństwa i struktur państwa (informacyjna/kognitywna, żywotność w sytuacjach kryzysowych)
- c) Odparcie agresji podprogowej – samodzielne lub sojusznicze (**problem sytuacji trudnokonsensusowych, dylematy „bliskoprogowych” operacji zbrojnych**)

RODZAJE NARODOWYCH DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH (3)

3. Obrona (działania wojenne)

- a) Odparcie agresji ograniczonej – na własny kraj lub na sojusznika (**z ryzykiem opóźnionej reakcji całego sojuszu i/lub „pata” w następstwie szantażu TBJ**)
- b) Obrona przed agresją na pełną skalę – obrona sojusznicza od początku

Dylematy strategii sojuszniczej

- **Doktryna polityczna: obrona „każdego cala” terytorium NATO; doktryna strategiczna obrona uprzedzająca?**
- **Monitorowanie kryzysu i wykrycie narastającego zagrożenia (działania przeciwwzaskoczeniowe) wywiad, rozpoznanie: działania narodowe, oceny sojusznicze**
- **Wzmożenie odstraszania (powstrzymywania, mitygowania): operacja kontr-kryzysowa sił szybkiego reagowania; podwyższenie gotowości sił narodowych wydzielonych do dyspozycji NATO; reakcja mini-koalicji wewnątrz NATO (?); uaktualnienie planów operacyjnych...**
- **Logistyka strategiczna i manewr strategiczny głównych sił wzmocnienia i kontrofensywa**
- **Próg wojny nuklearnej???**

Dylematy narodowej kampanii obronnej

- **Państwo frontowe: problem zaskoczenia i znaczenie zdolności oraz operacji przeciwwzaskoczeniowych (aktywność wywiadu, kontrwywiadu, monitoring satelitarny, wykorzystanie OSINT...)**
- **Zintegrowana ochrona i obrona pogranicza –ciągłość bezpieczeństwa wschodniej granicy, Tarcza Wschód**
- **Agresja terytorialna i ... aterytorialna (jako kontynuacja agresji hybrydowej)**
- **Czas skutecznej wymuszonej obrony samodzielnej – zależny od skali zaskoczenia i metody obrony (stała, manewrowa, kordonowa, głęboka...)**
- **Państwo podziemne - zbrojny ruch oporu:**
 - powszechny (WOT?) czy profesjonalny (Wspec?)

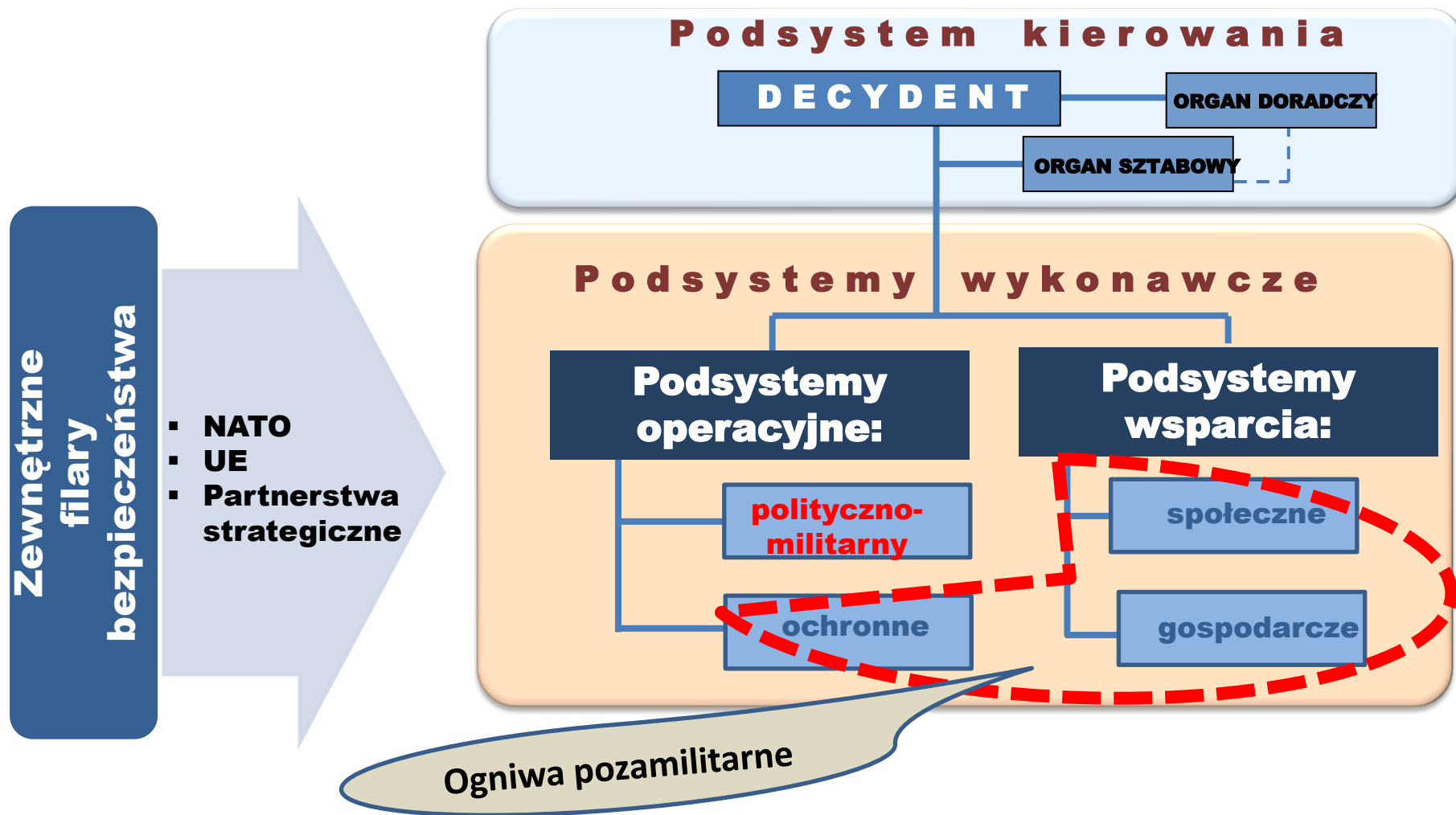
POLSKIE PRIORYTETY I DYLEMATY OBRONNE

- **Nie dać się zaskoczyć** agresją – strategicznie [wojną], operacyjnie [metodą agresji], taktycznie [czasem, miejscem...]
- **Reagować wyprzedzająco** i dążyć do jak najszybszego wciągnięcia sojuszu w reagowanie obronne
- **Być gotowym do samodzielnej obrony w sytuacji trudnokonsensusowej:** wtedy jak najdłużej nie dać się rozbić militarnie, by zyskać czas na reakcję sojuszniczą (**dylemat przestrzeni i czasu!** – obrona głęboka czy frontalna?)
- **Państwo podziemne - zbrojny ruch oporu:** powszechny (WOT?) czy profesjonalny (Wspec?)

**STRATEGIA
PREPARACYJNA
(zadania w zakresie
przygotowań obronnych)**

System obrony (obronności) państwa

(wszystkie siły i środki państwa przeznaczone/wydzielone do realizacji zadań obronnych, odpowiednio do tych zadań zorganizowane i przygotowywane)

STRATEGICZNE PRIORYTETY PREPARACYJNE

- 1. Podsystem kierowania bezpieczeństwem narodowym – integracja oraz systemowa poprawa współdziałania Prezydent – Rada Ministrów.**
- 2. Podsystemy operacyjne, w tym militarny i innych służb mundurowych – przede wszystkim jakościowa transformacja (rozwój, modernizacja) adekwatnie do potrzeb strategicznych.**
- 3. Podsystemy wsparcia (cywilne: administracyjne, gospodarcze, społeczne) – odporność strategiczna: powszechność przygotowań, w tym edukacja dla bezpieczeństwa, OC oraz rozwój przemysłu obronnego.**

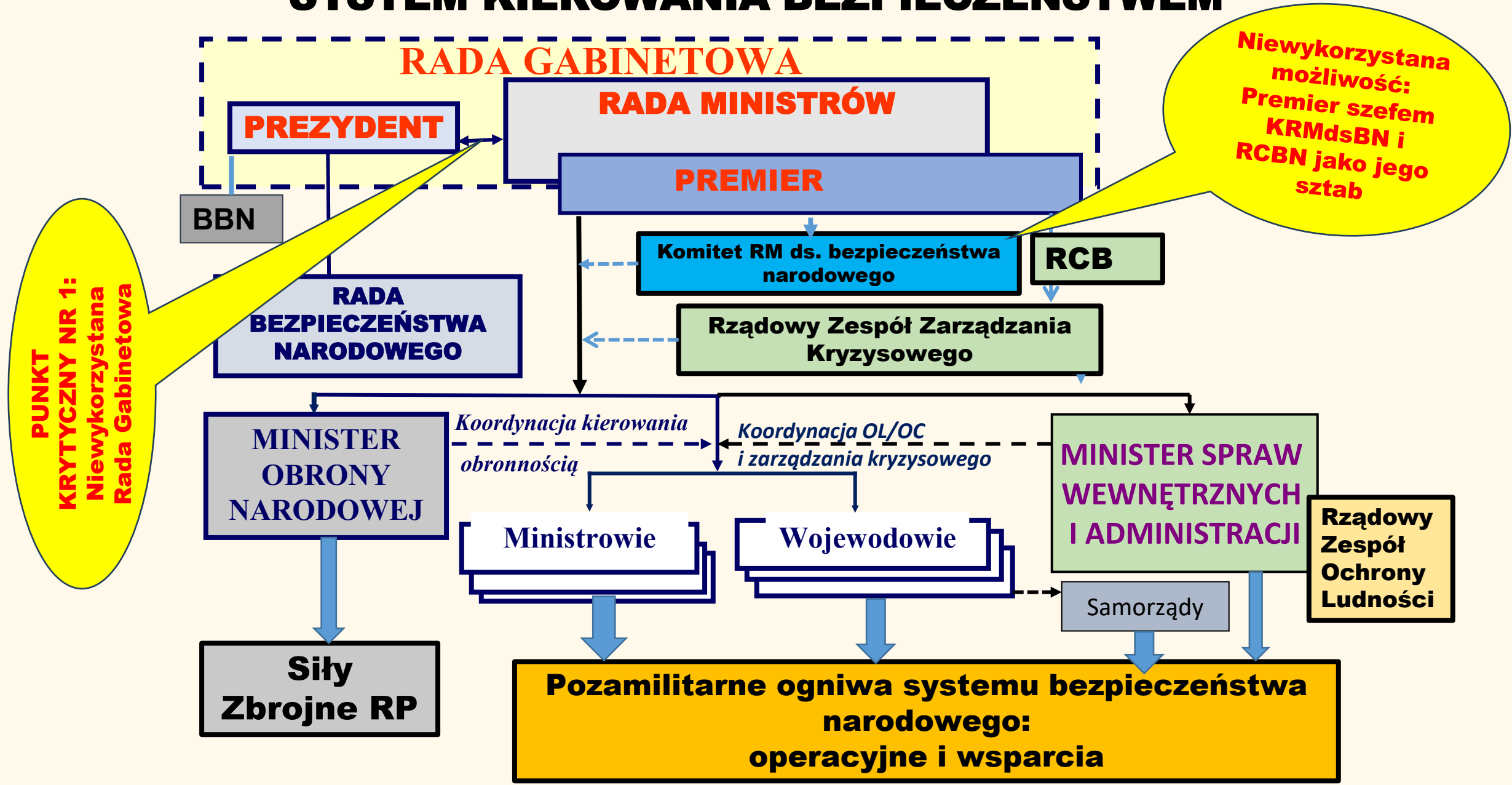
Kierowanie bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa

Warto uregulować:

- **Rada Gabinetowa** jako konstytucyjne forum współdziałania PRP-RM. Jej rola w czasie wojny.
- Rola **RBN** jako platformy politycznego konsensusu
- **Rada Ministrów na cz. W** (w ramach Rady Gabinetowej razem z PRP: jako **Wojenna Rada Gabinetowa/Gabinet Wojenny**)

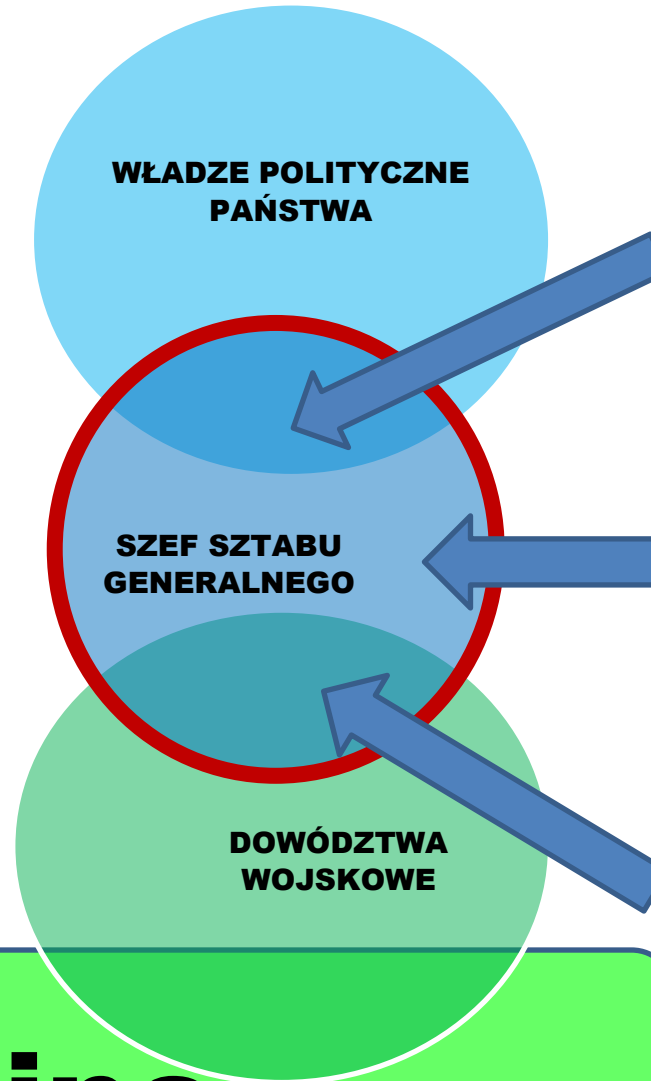
SYSTEM KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM

Idealny model cywilnego zwierzchnictwa/kierowania Siłami Zbrojnymi przez władze państwa

POŻĄDANA
ROLA SZEFA SZTABU
GENERALNEGO (Sztabu
Obrony) JAKO
ZWORNIKA SYSTEMU
DEMOKRATYCZNEGO,
CYWILNO-WOJSKOWEGO
KIEROWANIA SIŁAMI
ZBROJNYMI

Zadania szefa SG:

- **Doradza Ministrowi Obrony Narodowej (w czasie wojny – także Prezydentowi RP) w kierowaniu SZ**
- **Planuje obronę państwa przez siły zbrojne oraz programuje ich wieloletni rozwój**
- **Nadzoruje z ramienia MON (w czasie wojny – także PRP) realizację zadań przez dowództwa SZ**

Siły Zbrojne

Siły Zbrojne RP

- **Budżet: 4,7% PKB (największy w NATO)**
 - **Przyzwolenie społeczne na duże wydatki obronne**
- **Wielkość i struktura: CORAZ SILNIEJSZA ARMIA W RAMACH NATO (+)**
 - **Ponad 200 tys. (liczebność cz. P i Cz. W), plan: 300+200**
 - **RSZ (WLąd, SP, MW, Wspec + WOT) oraz rodzaje wojsk i służb (np. artyleria... saperzy... łączność... logistyka...)**
 - **WOT jako RSZ – błąd;** powinny być rodzajem wojsk w każdym RSZ
 - **WOT a rezerwy SZ na czas wojny (rezerwy: podstawowa słabość organizacyjna)**
 - **Formacje operacyjne (ich liczba a ukompletowanie)**
- **Kadry – neutralność polityczna, problem poboru**
- **Uzbrojenie – przyspieszona i masowe zakupy, wątpliwości co do ich zgodności z zadaniami i wymaganiami operacyjnymi (brak strategii operacyjnej), ryzyko uzależnienia technologicznego od USA**

Priorytety transformacji Sił Zbrojnych (1)

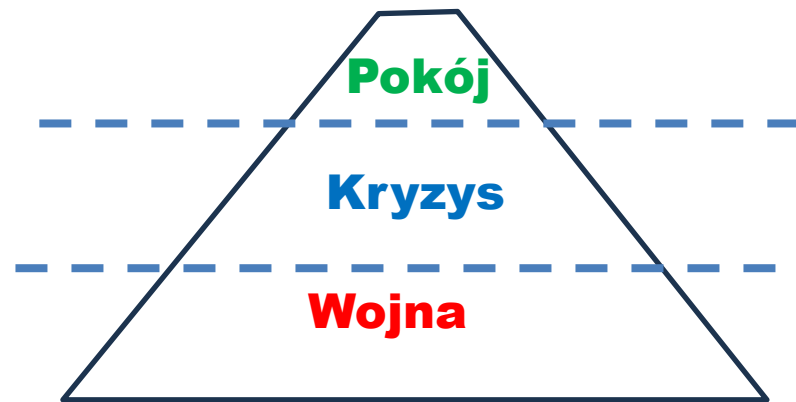
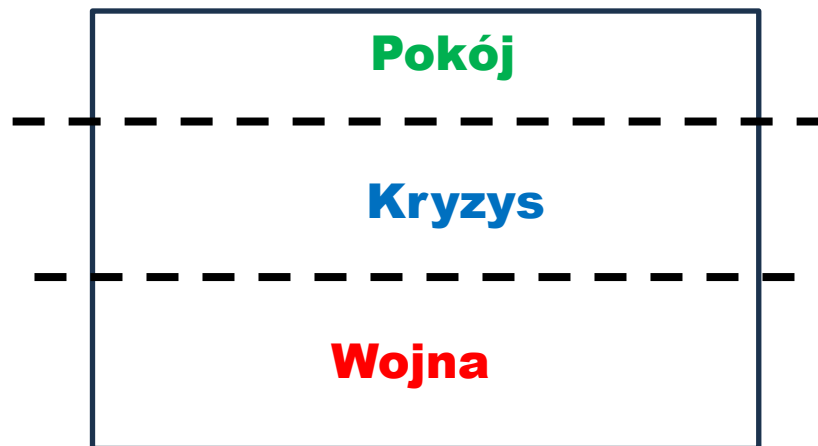
- **Kadrowe/osobowe - paradygmat jakościowy a nie ilościowy:**
 - **Jakość wojska – równa najlepszym armiom NATO (ważne we wspólnych operacjach), liczebność – na jaką nas stać po spełnieniu wymagań jakościowych;**
 - **Duża armia na czas W – tak (choć w ramach NATO nie jest to najważniejsze); duża armia w cz. P – niekoniecznie. Dlatego priorytet dla wojsk rezerwy!**

Priorytety transformacji Sił Zbrojnych (2)

- **Organizacyjne – wymagania szybkiego/uprzedzającego reagowania i długotrwałego działania w warunkach państwa frontowego II zimnej wojny:**
 - Transformacja SKiD, zwłaszcza na styku decydencji polityczni–Dowództwo SZ (**zapobiec woluntaryzmowi**)
 - Uzupełnić zawodowe wojska operacyjne do pełnych etatów – **gotowość do natychmiastowego działania!**
 - Stworzyć **formacje wojsk rezerwowych** (w tym na bazie części WOT)
 - **Utworzyć Korpus Ochrony i Obrony Pogranicza (wspólnie ze SG)** – a nie tylko kontyngent w WOT
 - Rozwijać perspektywiczne rodzaje wojsk: cyberobrony, satelitarne, dronowe

Ogólny model Sił Zbrojnych państwa frontowego w warunkach II (hybrydowej) zimnej wojny

Wojska operacyjne

Wojska rezerwowe

A: Wojska operacyjne (Armia operacyjna – w 100% uкомплектовane już w cz. P (tak jak na K i W) żołnierzami zawodowymi i najnowocześniejszym sprzętem zdolne do natychmiastowego (na gwizdek) użycia w każdej chwili. W jej transformacji dominować muszą priorytety jakościowe: zdolności przeciwwzaskoczeniowe, zdolności precyzyjnego rażenia na duże odległości, obrony p/rakietowej i p/dronowej

B: Wojska rezerwowe (Armia rezerwowa) – których formacje należy tworzyć już teraz, w czasie P częściowo uкомплектовane kadrowo i w pełni sprzętem, prowadzące rotacyjne szkolenie rezerwistów i zdolne do sprawnego rozwijania się przez mobilizację żołnierzy rezerwy i sprzętu z gospodarki narodowej. Ich zadaniem jest odpowiedź na potrzeby ilościowe w czasie wojny, zwłaszcza długotrwałej.

Priorytety transformacji Sił Zbrojnych (3)

- **Techniczne – sfera niekinetyczna i kinetyczna**
 - **Środki walki niekinetycznej/informacyjnej:**
środki przeciwwzaskoczeniowe
(wywiad/kontrwywiad, środki kosmiczne),
cyberbroń, środki WRE
 - **Środki rażenia i manewru:**
 - **obrona powietrzna**
(przeciwrakietowa, przeciwlotnicza,
przeciwdronowa);
 - **bezzałogowce/drony**, w tym **drony myśliwskie**
(powietrzne, morskie i lądowe);
 - **broń precyzyjna** (rakietowa i artyleryjska) **dalekiego zasięgu** (lądowa, powietrzna i morska)

Pozamilitarne ogniwa systemu bezpieczeństwa

- **Dyplomacja: MSZ/MON, przedstawicielstwa i ambasady – pilnowanie interesów narodowych w relacjach międzynarodowych, w tym sojuszniczych**
- **Służby specjalne: ABW, AW, CBA, SKW, SWW – wiarygodność w sojuszach**
- **Policja i pozostałe służby mundurowe: Straż Graniczna, Straż Pożarna (załączki OC), Służba Ochrony Państwa, Służba Więzienna, Służba Celną – zdolności przeciwhybrydowe**
- **Przemysł obronny: państwowy, prywatny – modernizacja produkcji, wysoce z informatyzowane systemy, kooperacja międzynarodowa**
- **Infrastruktura obronna: obronne przygotowanie terytorium, cyberodporność**
- **System powszechnej edukacji obronnej społeczeństwa – świadomość strategiczna**

Pozamilitarne podsystemy operacyjne

- Służby specjalne (AW, ABW, CBA, SWW, SKW) – **problem nadzoru**
- Policja, SOP – **unikać upolitycznienia**
- Straż Graniczna – **granice zewnętrzne UE (może na granicy wschodniej razem z nadgranicznymi formacjami WOT – Korpus Ochrony i Obrony Pogranicza?)**
- Straż Pożarna – główne **formacje OC na cz. W**

Gospodarcze i społeczne podsystemy wsparcia

- **Przemysł obronny** – unowocześnienie przez kooperację międzynarodową, istotne zwłaszcza w kontekście produkcji wysoce z informatyzowanych systemów walki i wsparcia
- **Zapasy strategiczne** – poziom krytyczny. Amunicja (precyzyjna!)
- **Systemy komunikacji** – infrastruktura krytyczna, bezpieczna łączność, cyber-
- **Edukacja** – powszechność przygotowań

Synteza wyzwań polskiej obronności

Macierz scenariuszy bezpieczeństwa

Wyzwania: Nowa polityka USA Zagrożenia: Wojna w Ukrainie	USA pozostają w Europie i w głównej roli w NATO	USA redukują swoje zobowiązania w Europie	USA opuszczają Europę i NATO
Zatrzymanie Rosji (rozejm, pokój) i agresja odłożona?	++ 👍	+ 0	+ -
Kontynuacja wojny i agresja hybrydowa!, lokalna?	0 +	0 0	0 -
Zwycięstwo Rosji i agresja ograniczona lub totalna	- +	- 0	-- 👎

Priorytety polskiej strategii międzynarodowej

- **Wspieranie Ukrainy i działanie na rzecz jej wspierania**
- **Ratowanie/umacnianie NATO – jako opcja podstawowa**
 - **Wzmocniona Nuclear Sharing i obrona uprzedzająca???**
 - **Budowa europejskich zdolności operacyjnych w NATO**
 - **Podział ról i współdziałanie NATO-UE: user-provider**
- **Militaryzacja UE oraz – jako opcja ewentualna – planowanie ewentualnościowe Europejskiej Unii Obronnej**
 - **UE jako provider zdolności wojskowych dla NATO**
 - **Budowanie europejskich zdolności operacyjnych w UE (w krytycznej sytuacji przejmowanie ich po NATO)**
- **Studia koncepcyjne nowego europejskiego traktatu bezpieczeństwa – opcja ostateczna**
 - **na bazie koalicji chętnych**

Priorytety strategii krajowej/narodowej

▪ **Koncepcyjne:**

- Nowa strategia jako konieczność bezwzględna – Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa?

▪ **Operacyjne:**

- Opcje podstawowe/bazowe:
 - Obrona przeciwhybrydowa (kontynuacja)
 - Wojna ograniczona, **działania przeciwzaskoczeniowe**
- Opcje ewentualnościowe: wojna totalna i „czarny łabędź”

▪ **Preparacyjne:**

- Integracja systemu kierowania (**punkt krytyczny: współdziałanie PRP-RM**)
- Jakościowy rozwój operacyjnych ogniw systemu bezpieczeństwa (SZ i inne służby mundurowe)
- Odporność strategiczna (powszechność przygotowań)

ANEKS:

Główne wyzwania merytoryczne polskiej strategii

- **Odstraszanie mocarstwa nuklearnego**
 - Wkład w odstraszanie sojusznicze (Nuclear Sharing?)
 - Zdolności samodzielnego odstraszania
- **Model sił zbrojnych państwa frontowego II zimnej wojny**
 - Profesjonalne siły wysokiej gotowości do natychmiastowego, **przeciwzaskoczeniowego** (wyprzedzającego!) reagowania obronnego
 - Masowe siły (formacje) rezerwowe
- **Obrona uprzedzająca dla obrony każdego cala/centymetra(?)**
 - Rozróżnianie: uprzedzenie (*preemptive* - dozwolone prawnie) a prewencja (*preventive* - niedozwolona)
 - Kontekst strategiczny, prawny, polityczny (sojuszniczy i narodowy)
 - Rola **zdolności przeciwzaskoczeniowych**
- **Operacje wielodomenowe i połączone**
 - Połączone (definiowane z perspektywy sił) – wspólne działania różnych RSZ w jednej lub więcej domenach środowiska bezpieczeństwa
 - Wielodomenowe (definiowane z punktu widzenia środowiska) – wspólne lub samodzielne działania RSZ w więcej niż jednej domenie środowiska
- **Obrona przeciwhybrydowa**

Zamiast zakończenia

A POZA TYM SĄDZĘ, ŻE CZAS NA... SZTUKĘ BEZPIECZEŃSTWA

...jak Katon Starszy kończący
wszystkie swoje wystąpienia w
Senacie rzymskim: „A ponadto
sądzę, że Kartagina musi być
zburzona!”

BEZPIECZEŃSTWO

międzynarodowe i narodowe (w tym obronność)

Sztuka bezpieczeństwa:

polityka i strategia bezpieczeństwa (w tym obronności),
zintegrowane (wielodomenowe, transsektorowe,
ponadresortowe) **operacje** bezpieczeństwa,
taktyka służb bezpieczeństwa

WOJSKOWOŚĆ

Sztuka wojenna:

strategia wojskowa,
sztuka operacyjna,
taktyka

Dziękuję😊

Pytania?

*Zapraszam
też na:*

www.koziej.pl
[@SKOZIEJ](https://www.instagram.com/skoziej)